

ΕΝΑΣ ΕΛΛΗΝ ΔΙΚΗΜΑΔΩΤΟΣ ΤΩΝ ΔΑΡΙΩΝ

Ο ΚΑΤΑΣΤΙΚΤΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Τι διηγήθη ένας Πειραιώτης φράξας. Το «Ευχαριστήριο» της αδελφής του Δημ. Τζαβέλλα. Ο Στέφανος Ξένος και η άκνημησίς του. Ο Κατάστικτος και η ζωή του στη Σχολή των Ευελπίδων. Ήθελε να καλεσθῆται στο «Άγιον» Ορος. Ο Τζαβέλλας και η ώραία Ρουμάνα κ.τ.λ. κ.τ.λ.



ΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ σήμερα την ιστορία της μυστηριώδους υποθέσεως του Καταστίκτου Ανθρώπου.

Στις 18 'Οκτωβρίου του 1892 ένας Πειραιώτης φράξας, όνοματι Κνωστής, παρουσιάστηκε στο Λιμεννή της Αστυνομίας για το ανέφερε ότι για αυτός είχε γνωρίσει άλλοτε, στη Νέαπολη της Ελλάδας, τον Κατεπάν Γιώργη, έγραφε μαζί του και άκουσε από τόν ιδιον πολλά έπεισόδια της ιστορίας του. Μεταξύ τών άλλων, ο Κατάστικτος 'Ανθρώπος του διηγήθη ότι έπολεμισε στις τάξεις του Γαλιζού στρατού έκωντον τών 'Αλγεριων, όπου, έλεγε, συνήρτησε και το γυό του Κίτσου Τζαβέλλα, Δημήτριου, έγιναν στενοί φίλοι, πολέμησαν μαζί και σε μία μάχη τόν είδε να πέφτι μαζί με σισού άλλους πληρωμένους... 'Ο Δημήτριος Τζαβέλλας διεκοιμήθη κατόπι του Νοσοκομίου, όπου ο Κατάστικτος τόν έπεσεξέψη πολλές φορές. 'Ήσαν οι μόνοι 'Ελληνες στο Γαλιζού στρατό του 'Αλγεριου και η φίλια τους είχε γίνει πολύ στενή, μέρα με την ημέρα.

Όταν ο Κατάστικτος 'Ανθρώπος ήρθε στις 'Αθήνας, μία μέρα ο Κνωστής περνούσε απέξω από το δρόμο όπου τόν είχαν εδθείσει ως περιεργό θέαμα, στην όδον Λυκαβιττού δηλαδή, κοντά στο παλιού Ταχυδρομείου. Είδε τότε την εικόνα του τοιχοκολλημένην καί μπήκε μέσα. Οι παλιού φίλοι αναγνωρίστησαν άμέσως. 'Ο Κατεπάν Γιώργης έφορησε τόν Κνωστή η δουλειά κάνει, καί όταν έμαθε ότι είνε ιχθυοπόλης, τόν παρεκάλεσε να του φέρη δύο διαλεκτά ψάρια. 'Ο Κνωστής τόν τόν έπεσεξέψη, καί την άλλη μέρα τού πήρε δύο μεγαλοσμελείς συναγρίδες. 'Έγραψαν μαζί, ήσαν καί ξαναμίλησαν για τις παλιές ιστορίες...

'Η διήγησις αυτή του ιχθυοπαλου — έσολογίσε την επομένη η «Ακρόπολις» — δύναιται να είνε και υπέρ και κατά του Καταστίκτου 'Ανθρώπου, όστις κατά τας ημέρας ταύτας, περισσώτερον η έν' αρχή, ηρθε αιγνή ιχθύος. Τι το παράδοξον όμως άν ο Δημήτριος Τζαβέλλας, αισθανόμενος εν έαυτώ την ανάγκην της έκμισθηρέσεως, αλλά και θέλον ανάμνη να κερφή ως εκ της καταστάσεώς του, τι το παράδοξον, λέγομεν, να εφύσικται εις ψυχικήν ανακούφιαν παρουσιάσων ενάυτον ως τότε πρόσωπον; 'Εν τούτοις, άν και παρήλθον ήδη τέσσαρες ημέραι από της παρ' αυτού αποκαλύψεως του μυστικου, ουδέν βέβαιον, ουδέν θετικόν φαίνεται εν τη προκειμένη περιπτώσει.

Είς όλα ταύτα προσθέτομεν σημερον και την εξής λεπτομέρειαν: Πρόσωπά τινά διακεκριμένα και ευπόληπτα, μετά τόν ερεθίσθητα εν τη 'Αθηναϊκή κοινωνία πάταγον, έπήγαν χθές διά να ίδουν αυτόν και άνείδον μεγάλην όμοιότητα του Καταστίκτου 'Ανθρώπου προς τόν Φάτον Τζαβέλλαν, τόν όποιον πάντες οι άνωτέρω έγνωσαν, ως πρόσδεκτικώς την ηλικίαν. Την αυτήν όμοιότητα παρετήρησε και ο αξιότιμος κ. Νικ. Ζορμπάς.

'Ελέγιο επίσης χθές την έσπεραν, ότι η οικογένεια Τζαβέλλα, θέλουσα ν' αποφύγη τας ένοχλητικάς έπισκέψεις, απέφασκε ν' άποστείλη αυτόν εις τάν εν Χαλκιδί κτήματα της κυρίας Κριεζώτου.

Την άλλη μέρα τέλος — 19 'Οκτωβρίου — όλες η 'Αθηναϊκές έφημερίδες έδημοσίευσαν το ακόλουθον:

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ

Πρός τούς άπανταχού συγγενείς και φίλους, τούς ευγενούς συμμετασχάσαντας της φράξας μου, διά την άνευρεϊν του περιλημένου άδελφου μου Δημητρίου Κίτσου Τζαβέλλα, εκφράζω τας έγκαρδίους ευχαριστίας μου.

Καλλιόπη Κ. Κριεζώτου.

Ζούσε την εποχή εκείνη ο Στέφανος Ξένος, ο συγγαφεύς της «Ηρωϊδός της 'Ελληνικής 'Επαναστάσεως» καί άλλον ιστορικόν μνηστορημάτων. 'Ο Ξένος ήταν άνθρωπος άξιος και δράσεως. 'Εδημοσίευσε λοιπόν στην «Ακρόπολις» μία έπιστολή άρχετα ένδιαφέρουσα:

«Οί μόνοι άνθρωποι — έγραφε — οί δυνάμενοι να διαβεβαιώσουν εάν ο Κατεπάν Γιώργης είνε ο Δημήτριος Τζαβέλλας της πολεμικής σχολής, είμαι εγώ, ο στρατηγός Δημήτριος Τουρνάκης, ο στρα-

παύτης, έφραγε, λέγοντας οτό σύζυγός της ότι θα ξαναγούριζε σε λίγο και παρακάθοντας τον να της άρνηση την πόρτα άνοιχτή. Θά την έβλεπε αυτή όταν θα ξαναγούριζε. 'Ο Νικηφόρος δέν έφερε καμιά αντίρρηση καί όταν έμεινε μόνος, άφού προσεμίχητρε λίγο, έπειτα άποκοιμήθηκε ήσυχος καί άνοκτωτος.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: 'Η δολοφονία του Νικηφόρου Φωκά.

τηγός Εύσταθ. Ραλλής, ο στρατηγός Βαλτινός και ο Δ. Βιάσεης... 'Εγώ δέν είδα άκομη τόν Κατεπάν Γιώργη, άλλ' ένθυμούμαι κάλλιστα τόν Δημήτριον Τζαβέλλα, διότι τόν έγνωνατον εν τη πολεμική σχολή, ως και τόν Δημήτριον Γρίβαν τού 1842. Τόν έχω δε εν τη μνήμη, ως και πάσας τας φυσιογνωμίας τών Ευελπίδων, οίτινες εισήλθον εν τη Σχολή και έκινον οίτινες εξέλθον εξ αυτής άξιωματικοί από το 1834 μέχρι τού 1842, όπου και εγώ διεμεινα όκτώ κατά σιγαν έτη εντός αυτής εις Αίγινα και Πειραιά...

Τόν Ευέλπιν Δημήτριον Τζαβέλλαν είχα μάλιστα αίτιαν να ένθυμούμαι, διότι του πατρός του όσος τόν 'Ιανουάριον τού 1847 'Υπουργού τών Στρατιωτικών, παρουσιάζομην προ αυτού και τόν παρακαλούσα να μεσολαβήση ίνα ο Βασιλεύς 'Οθων ένοργάση την διά τού Λονδίνου στρατιωτικόν άδειάν μου. 'Ο 'Υπουργός λοιπόν με ήρωσα συχνά περί τού συμβαθητού μου νιού του.

'Ο Ευέλπιν Δημήτριος Τζαβέλλας ήτο εφθόςος κοντός μάλλον, με στραγγυλόν πρόσωπον, χροακτηρηστικά πολύ πρόσταμα καί φυσιογνωμιαν σκοτεινήν και σκεπτικήν, άνεν ζωρητότητος, έφαινετο δέ ύπομονετικός πολύ, φλεγματώος, ανεξοφρανον καί άλλος διά την ηλικίαν του, οδδέποτε κομπάζων διά τας παρρηγίας του...

'Εάν ο Κατεπάν Γιώργης είνε ο Δημήτριος Τζαβέλλας, θα ένθυμηται βεβαίως τι συνέβη ημέραν ένα μεταξύ έμου καί τού Δημητρίου Γρίβα, όταν εγώ έγνωνατον τούτον και τόν Δ. Γρίβαν.

Σ τ έ φ α ν ο ς . . .

Άκομη καί τα περιουσία έγγραμων γύ την ιστορία του Καταστίκτου 'Ανθρώπου. Ίδου μία περιουσία από την «Εστία» του κ. Γ. Λοροϊνή: «...Πολλοί εκφράζον άκομη άμφιβολίας μήπως η οικογένεια έπληνήθη υπό επιουδειών τινος τυχροδουκτου... 'Ο λεγόμενος Δημήτριος Τζαβέλλας, ο Κατάστικτος 'Ανθρώπος, φαίνεται ηλικιας εξητηαίτης ετών. 'Εκτός τών σημειώντων τα όποια τού έκαμαν καθ' όλον το σώμα οι άγριοι 'Γνδοί, φέρει και ίχνη ευφροίας. Είς το άποτελείων δε της γενειώσεως μορφής του προσθέτει και ο δεξιός οφθαλμός, βαφθαίεις, ως λέγεται, εκ μονομαχίας του Τζαβέλλα μετά τού οπλοδουοκαλού Μύλλερ. 'Έχει όρασην και μνήμην ασθενηστάτην, πάσχη δε εκ διανοητικής τινος διαταρξέως. 'Έχει ημονομένην σχεδόν την μητρικήν του γλώσσαν καί είνε σιασός, άπότμος, βάνανος. Την εκ 200 χιλιάδων δραχμών περιουσίαν του έχει κληροδοτήσει διά διαθηκής του εις διάφορα φιλάνθρωπικά καταστήματα, άδειται δε ότι θέλει ν' άποσπρηθή εις τού 'Άγιον 'Όρος. Ήμερον άναχωρεί εις Χαλκιδία, όπου θα παραμείνη παρά τω γαμβρώ αυτού κ. Δ. Κριεζώτη, τελείως πεπεισμένου περί της ταυτότητος του».

Το «Αστν» έδημοσίευσε επίσης νέες άποκαλύψεις γύ τόν Κατάστικτο 'Ανθρώπο. Ίδου μεριμής:

«Όταν ο Ευέλπιν Δημ. Τζαβέλλας εξεδιώχθη υπό τού πατρός του, διά τας άταξίας του εις την Σχολήν, έπήγε κατά πρώτον εις την Ρουμανίαν. 'Εκεί τού όρατον αυτού πρόσωπον, τού λυγρού του άνδστημα, τού όποιου τας άναγλυφικάς γραμμάς άνεδείκνουν έτι μάλλον η φουστανέλλα, ειλκισαν επί τού γεαρού καί σφρηγιστόν Σουλιώτων την προσοχήν πλουσίον τινος βουγάρου (επαρτιδου), όστις και τόν προσέλακε εις την υπηρεσίαν του. 'Ητο τότε μόλις εκκοιλευταετής ο Τζαβέλλας, με όλην δε την Ρουμειώτικην άπλότητά του, δέν άρχισα ν' έννομη ότι η πλουσία κυρία του ήσθάνε προς αυτόν ιδιόαουσαν ένομήσην. 'Ο βουγάρος, ένεκα τόν ύποβείσων του, ήναγκαίστε πολλάκις να έπιχειρή πολυήμερα ταξεία, τότε δε η κυρία, μόνον τόν Δημήτριον προσλαβάνουσα συνοδόν, εξέηχετο εις μακράς έφ' άμαξής εκδρομάς ανά τας γαίας της, άψηφουσα τας χιόνιας, άφού — άς τού ειωπιεν — εδέξιμαεν αύτην ο έρωσ του Ρουμειώτου νεανίου.

'Ο βουγάρος δέν είχε παρατηρήσει τίποτε τού ύποπτον εις τας σχέσεις της γυναίκος του μετά τού Τζαβέλλα, άλλα την ευτυχίαν τού νεαρού Σουλιώτου ήπείλισε μετά τινά χρόνον η ζηλοτυπία άλλης γυναίκος, της αδελφής τού βουγάρου. 'Ο ώραϊός 'Ελλην, εύθεβεις έξαφρα μεταξύ δύο πυρών, ήναγκαίθη να άποχωρησθή. Καί μίαν ήμέραν έφραγε κρυφά, συναποκρινόμενος μαζί του την καρδίαν και μερικά όσρα της δεσποίνης του...».

Πού έπήγε κατόπι ο Τζαβέλλας; Αυτό θα τού δοίμε στο προσεχές φύλλο.

ΣΗΜ. «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ». — 'Η οικογένεια Ζορμπά ειχε την καλοσύνη να βρη και να μάς στείλη μία σπανία πολυχρόμου λιθογραφία τού Καταστίκτου 'Ανθρώπου, καμωμένη στο Λονδίον, πριν έσθη στην 'Αθήνα, όταν άκόμη έετίθετο πρό τού κοινού ως περιεργό θέαμα. Δυστυχώς η λιθογραφία αυτή είνε σχιωμένη στη μέση! Μολαταύτα θα την δημοσιεύουμε γιατί είνε η μόνη γηνία ειλκόν τού παραδόξου αυτού ανθρώπου.

